

**Opinia Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”
o rządowym projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie
wyższym oraz niektórych innych ustaw
(w wersji z dnia 17 stycznia 2014 r.)**

Uwagi wstępne

KSN NSZZ „Solidarność” podtrzymuje swoją wcześniejszą opinię, potwierdzoną ponowną uważną analizą, że zamiar wprowadzenia kolejnej, zasadniczej nowelizacji jest nieuzasadniony.

Przedłożony projekt ustawy nowelizującej P.s.w. wprowadza tak wiele zmian do ponad 100 artykułów tej ustawy (liczącej ok. 300 artykułów), że narusza to jej spójność oraz czyni nowelizowaną ustawę nieprzejrzystą i nieczytelną. Z tego względu – mając również na uwadze fakt wielokrotnego jej nowelizowania w ostatnich latach – projekt w zasadzie nie nadaje się do procedowania z przyczyn formalnych, a mianowicie naruszenia § 84 *Zasad techniki prawodawczej*, który brzmi: „Jeżeli zmiany wprowadzane w ustawie miałyby być liczne albo miałyby naruszać konstrukcję lub spójność ustawy albo gdy ustawa była już poprzednio wielokrotnie nowelizowana, opracowuje się projekt nowej ustawy”.

Poniżej przedstawiamy stanowisko KSN NSZZ „Solidarność” odnoszące się wyłącznie do spraw pracowniczych.

Ponadzakładowy Układ Zbiorowy Pracy

Podstawowe pytanie, które niepokoi KSN NSZZ „Solidarność” brzmi: Dlaczego Rząd wnioskuję o pozbawienie związków zawodowych prawa do bezpośrednich rozmów i rokowań (zwłaszcza płacowych) z rzeczywistym dysponentem środków finansowych – Ministrem Nauki i Szkolnictwa Wyższego?

Zgodnie z dotychczas obowiązującym art. 152 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym* (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 r., poz. 572 ze zm.) ponadzakładowy układ zbiorowy pracy dla cywilnych pracowników uczelni publicznych ze strony pracodawców zawiera minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego. Według art. 152 ust. 2 materię układu określa art. 151 ust. 1 w/w ustawy. Projekt nowelizacji uchyla art. 152 ust. 1 i 2, co jest sprzeczne z Konstytucją RP, która w swoim art. 59 ust. 2 wyraźnie daje związkom zawodowym oraz pracodawcom i ich organizacjom prawo do rokowań, w szczególności w celu rozwiązywania sporów zbiorowych, oraz **prawo do zawierania układów zbiorowych pracy** i innych porozumień.

Zdaniem KSN NSZZ „Solidarność” proponowane rozwiązanie, zamykające drogę do możliwości zawarcia PUZP przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego ze związkami zawodowymi, jest sprzeczne z Konstytucją RP i narusza wiążące Polskę postanowienia umów międzynarodowych, w tym konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy, w których akcentuje się doniosłą rolę układów zbiorowych pracy. W tym zakresie szersze stanowisko KSN, które podtrzymujemy, zostało przedstawione w opinii z dnia 20 grudnia 2012 r. na temat projektu założeń do recenzowanej ustawy (<http://legislacja.rcl.gov.pl/dokument/101726>). 3

KSN NSZZ „Solidarność” wyraża stanowczy sprzeciw wobec zamierzonego pozbawienia związków zawodowych – działających w imieniu wszystkich pracowników – możliwości negocjowania ponadzakładowego układu zbiorowego pracy dla pracowników uczelni publicznych.

Wnosimy o nadanie analizowanym przepisom następującego brzmienia:

- 1) art. 151 – zasadniczo bez zmian (jedynie z doprecyzowaniem, iż minister określa nie tylko wysokość minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego na poszczególnych stanowiskach, lecz także wysokość maksymalnej stawki – zob. dalsze uwagi do nowelizacji);
- 2) art. 152:

– ust. 1 – bez zmian;

– ust. 2 – skreślić (zakres postanowień układu zbiorowego pracy określają przepisy art. 240 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, tekst jednolity: Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 ze zm.);

– ust. 3 – bez zmian.

Urlopy dla poratowania zdrowia

Regulacje proponowane w zmienianym art. 134 ust. 5 – wymóg 20 lat pracy w uczelni (czy tej samej?) - dają możliwość skorzystania z tych urlopów jedynie niewielkiej części nauczycieli akademickich – doktorom habilitowanym, profesorom tytularnym, bibliotekarzom dyplomowanym oraz (zanikającej na wielu uczelniach) grupie wykładowców. KSN sprzeciwia się pozbawieniu licznej grupy nauczycieli akademickich prawa do urlopu dla poratowania zdrowia.

Rzecznicy dyscyplinarni

KSN NSZZ „Solidarność” uważa za niepotrzebne powoływanie rzeczników dyscyplinarnych ministra (art. 145) i konwentu rzeczników ministra (art. 145a). Nie widzimy też potrzeby zmian i uzupełnień w poprzedzających artykułach 140-144. Nie sposób oprzeć się wrażeniu, że w tym zakresie projekt ma na celu ograniczenie samorządności uczelni na rzecz wzmocnienia kompetencji Ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego.

Zwracamy uwagę przy tej okazji na bardzo znaczące osłabienie pozycji profesorów tytularnych w wyniku obu nowelizacji – tej z roku 2011 i proponowanej obecnie. Artykuł 125 obecnej ustawy pozwala rektorowi uczelni na zwolnienie każdego profesora na podstawie tzw. innych przyczyn. Wymagana jest jedynie **opinia** stosownej rady naukowej. Przed rokiem 2011 arbitralność decyzji rektora uczelni była ograniczana przez wymóg uzyskania **zgody** rady naukowej. Rozwiązania obecnie proponowane – w tym wprowadzenie rzeczników dyscyplinarnych ministra – osłabiają pozycję rektora uczelni i czynią go podatnym na sugestie ministra. Łatwo wyobrazić sobie scenariusz, w którym nacisk ministra motywowany politycznie doprowadza do zwolnienia profesora tytularnego przy wykorzystaniu wspomnianych własności artykułu 125.

Nie jest to scenariusz tylko hipotetyczny – przypomnijmy groźby minister Barbary Kudryckiej kierowane w 2009 r. do profesorów Wydziału Historycznego UJ po opublikowaniu pracy magisterskiej Pawła Zyzaka, czy oskarżanie profesorów - członków Komitetu Smoleńskiego o działania nieetyczne. 4

Stopnie i tytuły

W ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 z późn. zm.)

dodaje się w art. 28 po ust. 3 ust. 3a i 3b w brzmieniu:

„3a. W przypadku powzięcia wiadomości o możliwości naruszenia przez kandydata do tytułu profesora praw autorskich Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej zwraca się do Centralnej Komisji o dołączenie do wniosku opinii Komisji do spraw etyki w nauce przy Polskiej Akademii Nauk.”

Nie jest dla nas oczywiste, że taka procedura ma sens. Komisja ds. etyki nie może posiadać kompetencji do analizowania spraw o naruszenie praw autorskich. Bardziej celowe wydaje się, aby Prezydent RP zwrócił się bezpośrednio do CK o wyjaśnienie kwestii plagiatu.

Uwagi końcowe

Podsumowując: KSN NSZZ „Solidarność” negatywnie odnosi się do opisanych wyżej zmian przedstawionych w projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (w wersji z dnia 17 stycznia 2014 r.).

Przewodniczący KSN NSZZ „Solidarność”

Prof. Edward Malec